

Tillatelse

for

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk

til å foreta en regulering av Tunsjø.

(Fastsatt ved Ministerpresidentens beslutning av 29 oktober 1942.)

Ved Ministerpresidentens beslutning av 29 oktober 1942 er det bestemt:

- «1. Det tillates i medhold av vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk å foreta en regulering av Tunsjø i det vesentlige i samsvar med søknad av 24 februar 1942 og fremlagt plan.

Tillatelsen meddeles på de betingelser som er tatt inn i Arbeidsdepartementets foredrag av 29. oktober 1942.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inntil videre.»

Arbeidsdepartementet

Oslo den 8 desember 1942

Hustad

S. Kollerud

BETINGELSER

for tillatelse for Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk til å foreta en regulering av Tunsjø.

(Fastsatt ved Ministerpresidentens beslutning av 29 oktober 1942.)

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrom av 50 år regnet fra konsesjonens datum. Dersom vassfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disse vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller de private vassfalleieres andel i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35. år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten seg ikke herav skal den i det 10. år deretter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnets i så henseende måtte bestemme.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0.50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som departementet bestemmer kr. 1.— pr. naturhestekraft.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lågvassføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 prosent rente.

4.

For den i punkt 3 omhandlede øking av vannkraften erlegges en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1.— for hver ved reguleringen innvunne naturhestekraft. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3 godtgjørelse etter post 4 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft. jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

6.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av departementet.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av departementet måtte oversittes, erlegges konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.—.

7.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate unntakelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag noen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50.— — femti — kroner for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 prosent — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 prosent av den utenlandske varepris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevd. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeidere må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeid eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøy og andre arbeidsmaterialer). Verktøy og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstatet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hva de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal netto-over-skuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntil gagn for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne oppnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende departement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som Arbeidsdepartementet bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og bruer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og bruer som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Innen reguleringen tas i bruk skal det til fremme av fisket i Tunsjø og Namsen opprettes et fond hvis størrelse fastsettes til kr. 30 000.—

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Vannslipingen skal fortrinnsvis skje etter behovet for fallene i Tunsjøelva, dog kan den inntil disse er utbygd foregå etter behovet i kraftanlegget ved N. Fiskumfoss og andre fall i Namsen, hvis disse bygges ut før fallene i Tunsjøelva.

Nærmere bestemmelser om vannslipingen blir å innta i et reglement som departementet på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slipingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan departementet uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000.— for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte høyeste oppdemningsgrense og laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner, hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med departementets samtykke, etter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vassfall der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, så vidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, strøik

eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy fordi bare en mindre del av den kraftvassfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til noen av leietakerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av liknende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraften uttas.

Unnlater anleggets eier å levere denne kraft, uten at vis major streik eller lockout hindrer leveringen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1.— pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko, så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

21.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget ellers dets drift pådras like over for

andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser, skal det stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 25 000.— etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget tillatelse til å bonytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Reguleringsanleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anlegget faller bort når og i den utstrekning det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

25.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende regjeringsdepartement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

MANØVRERINGSREGLEMENT

for regulering av Tunsjø.

(Fastsatt ved Ministerpresidentens beslutning av 29 oktober 1942.)

1.

Øvre reguleringsgrense — H.R.V. — er 357.64 m. o. h.

Nedre reguleringsgrense — L.R.V. — er 352.64 m. o. h.

Høydene refererer seg til Tunsjø V. M. (Hausvik) hvis 0-punkt i vassdragsvesenets generalplan ligger på kote 355.25.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige merker.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes. Ved tappingen skal det tas hensyn til at isforholdene i vassdraget ikke forverres.

3.

Det avgis vann til den alminnelige fløtning overensstemmende med hva der måtte bli bestemt ved overenskomst eller i medhold av reguleringslovens § 19.

4.

Vannslippingen skal for øvrig fortrinnsvis skje etter behovet for fallene i Tunsjøelva, dog kan den inntil disse er utbygd foregå etter behovet

i kraftanlegget ved N. Fiskumfoss og andre fall i Namsen, hvis disse bygges ut for fallene i Tunsjøelva.

5.

Det skal påsees at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand, og at tømmer og isflak ikke sperrer foran flom- og tappeløp.

6.

Til å utføre manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement. Han skal ha fast bopel ved reguleringsanlegget og telefon i sin bolig.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges nedbørmengder, temperatur m. v. Avskrift av protokoll og noteringer sendes ved utgangen av hver måned til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen.

7.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser kan departementet uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger overfor tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som det finner nødvendig.